

BRUN I DANMARK

– *virkelighedens friktioner som fiktion*

Anmeldelse af Benny Lihme

Olav Hergel: **INDVANDREREN**.
People's Press. 445 sider, kr. 299,-.

Først var der den roste roman debut "Flygtningen" i 2006 (filmatiseret under titlen "Flugten"), nu den ifølge myten svære to'er med titlen "Indvandrerens" (allerede solgt til Nimbus Film). Olav Hergel har valgt bestemt form singularis, selv om hans nye bogs dominerende hovedperson Zaki ikke just kan siges at være "indvandrer".

Læseren møder Zaki på bogens første sider i en landsby i Marokkos Atlasbjerge. Faderen gør det godt som gæstearbejder i Danmark, og resten af familien gør sig klar til at blive familiesammenført i Avedøre Stationsby, hvor der venter den uforberedte men både fysisk og psykisk stærke landsbydreng 87 forskellige nationaliteter.

Zaki er ikke personligt hverken ud- eller indvandret, tvært imod. Stod det til ham var han forblevet i landsbyens drengegruppe og den lederposition, han var begyndt at nyde dér. Men, som forældrene ser det, er det kun de lade og initiativløse, der bliver tilbage.

Han bliver altså slæbt med til Danmark af forældrene - og bliver her klassificeret under abstraktionen "indvandrer" (evt. anden generations indvandrer). Fra Avedøre Stationsby går det imidlertid over integrationens stok & sten: marok-far gør det mere end godt arbejdsmæssigt og er skrap til at vælge konflikter fra. Det bliver hurtigt til hus & have i Hvidovre for den moderate muslimske familie. Ja, endog 00'ernes danske nationalsymbol friværddi inkluderes i samlingen af danske skalpe, som også, det er bogens episke danske udgangspunkt, indbefatter Zaki med studenterhue fra Avedøre Statskole. Den også i detaljen meget velresearchede forfatter disker på fortællingens naturlige måde op med oplysninger om, at nu er det ikke længere kun pakistanernes børn, der begår sig godt i de danske skoler. Også marokanernes er på vej frem, mens det kniber mere for de palæstinensiske børn fra traumatiserede og des-integrerede familier.

Forlaget betegner "Indvandrerens" som en politisk spændingsroman. Spændingen tager afsæt i et sansenært beskrevet forløb i en kø foran et diskotek i Københavns indre by. Her står Zaki sammen med et par studenterhue venner og en fra nabolaget syd for København palæstinensisk rod.

Det, der skulle være store danse- og måske scoreaften for den lille brune klike, ender imidlertid med en dørmands racistiske leg med gruppen, som trods flere timers diplomatisk venten ikke kommer ind på diskoteket. I stedet bliver det til knivdrab på den store kronragede dørmænd uden nakke. Og en enke med et lille barn, hvis sorg lynhurtigt gøres til et nationalt anliggende takket være et uskønt mix af nærmest nekrofile medieinteresser og politisk spekulation.

Selv om Zaki ikke går med kniv, og heller ikke dræbte dørmænd, bliver han fængslet. Og forbliver fængslet selv på et tidspunkt, hvor det er blevet klart for ham, at det var palæstinenser fyren, der dolkede dørmænd i virvaret.

Drabet er den sten Olav Hergel kaster i vandet for efterfølgende at tage sin læser rundt i de forskellige ringe, der har dannet sig som reaktion. Zakis familie hjemme i Hvidovre, medierne og ikke mindst journalisten Rikke Lyngvig (Hergels svar på norske Åsne Seierstad), toppen af dansk politik, den kriminelle bund blandt indvandrere og flygtninge i ikke mindst Nyborg Statsfængsel, hvor lederen af Black Cobra dér forsøger at socialisere/true Zaki til "den omvendte moral" (at ondt er godt) og ikke mindst den kriminelle norm ikke at sladre (selv om det ville frikende Zaki for drabs mistanken).

Jamen, det her læse(brænd)stof er da helt sikkert noget, der fungerer! Hvorfor ellers vende sider med så stor iver, som det har været tilfældet for undertegnede læser?

(Nogle)romanen kan ting, som juraen med dens retssals opdeling i anklager og forsvarer ikke kan (Hergel er uddannet jurist). Og den kan ikke mindst en masse,

som journalistikken ikke kan (tillade sig). Man fornemmer den skriveglæde og frisættelse, det må have været for den Cavling-prisbelønnede journalist at kunne digte og lægge romanens personer de ord i munden, som det ikke hører journalist faget til. Tilmed har Hergel fået afleveret en interessant inside historie, nærmest en bog i bogen, fra Rikke Lyngvigs "Morgenavisen" (en krydsning mellem Jyllands-Posten og Berlingske Tidende), hvor "en eskadron af tastaturkrigere", "universitet-suddannede skrivebordsgeneraler", var ved at omdanne avisen fra newspaper til neokonservativ viewspaper. Formodentlig er jeg ikke den eneste, der har undret mig over, hvordan højre-nationale akademikere kan få så meget magt over de journalistiske ledere, som tilfældet er.

Romanen som form kan på en unik måde sætte flere samtidige forskellige stemmer i spil. Og selv om "Indvandrerens" sine steder kan forekomme lidt stereotyp og virkeligheds fotokopierende, og sproget også sine steder er mere journalistisk end litteært, er det god og vedkommende læsning, det her.

Når en forfatter baserer sig så meget på den aktuelle virkelighed, som Olav Hergel gør, er det også nærliggende som læser at foretage nogle virkelighedstjek hen ad vejen. Generelt er Hergel utrolig godt inde i sit stof, og man skal som læser nærmest gøre det til lidt af en sport at gribe ham i et forkeret komma.

To ting har jeg dog studset over. Det ene er oplysningen om, at næsten alle Hizb-ut-Tahrirs medlemmer er tidligere kriminelle eller unge, der er på vej til at blive det (en meget vigtig figur i romanen, det tidligere Tahir-medlem Jamil, er en central kilde for Rikke Lyngvig). Og så forekommer Zakis jomfruelighed, hvad det kriminelle normsystem angår, lidt for jomfrueligt fremstillet. Selv om han har taget studenterksamen, er det trods alt på "indvandregymnasiet" i Avedøre, hvor de fleste unge mandlige elever mig bekendt har et ok kendskab til bandekultur uden at være en del af den.